

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Beneficiorum Ecclesiasticorum Natvra, Ereptione, Qvalitatibvs Ad Ea Obtinenda Requisitis ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

254. An valeat adeptio beneficii requirentis gradum, si is habeatur sine competente scientia, vel etiam si is collatus contra formam statutorum Academiae, in qua susceptus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74477)

convenit Archidiacono Barb. *ad cit. c. 12.* Trident. Menoch. de arbit. casu 425. n. 42. eò quòd concilium non respexerit nomen Archidiaconi, sed officium, potestatem & jurisdictionem.

§. Respondeo quintò: ad Canonicatum Cathedralium, cui annexus est pœnitentiarius. Trid. *sess. 24. c. 8.* quamvis & ibi dicatur posse esse non graduatum, qui aptior pro loci qualitate reperitur. vide Castrop. *loc. cit. n. 17.* Nequaquam autem ad decanatum requiri illum gradum tanquam resolutionem à S. Congregat. tradit Garc. n. 43. Castrop. n. 16. Barb. *de can. c. 7. de off. Ep. alleg. 80. nu. 61.* Item non ad principalem dignitatem in Ecclesia collegiata exempta, cui ordinaria jurisdictione cum omnibus quibus quasi Episcopalibus competit. Castrop. *num. 14.* Garc. *num. 32.* Trid. enim *cit. c. 12.* loquens de dignitatibus non præcipit, sed hortatur solum, ut graduatis conferatur Barbos. *ad cit. c. 12. n. 15. & de can. c. 2. n. 20.* uti etiam hortatur solum, ut in provinciis, ubi commodè fieri potest, dignitates omnes, & saltem dimidia pars Canonicatum in Cathedralibus & Collegiatis insignibus conferantur graduatis. Garc. *loc. cit. n. 44.* Lott. *l. 1. q. 15. à nu. 1.* ubi etiam, quæ sit Collegiata insignis. Unde jam inferitur primo, quòd si hujusmodi dignitates ignavis & indoctis conferantur, id prorsus esse contra mentem Papæ, qui sicuti novit Ecclesiam, egere hominibus literatis, non asinis ferratis ut Joannes Monach. & Prob. *in c. cum ex eo. de Elect. in 6.* ita nihil non molitur, ne istiusmodi ignavis provideatur de dignitatibus illis, & hinc qui fraudem huic sanctæ menti Pontificis faciunt, aut ad id cooperantur, peccent mortaliter. Lott. *l. 3. q. 7. à n. 45.* citans Navar. *in man. in miscellan. de orat. nu. 66.* nec excusaretur quis prætextu Magisterii seu Doctoratus, aut Licentiatû, si is gradus sine scientia per fraudem fuisset extortus, aut procuratus, cum adhuc fiat fraus dictæ menti Papæ. Lott. n. 49. eò quòd quamvis gradus talis exigatur ad speciem decoris ipsius Ecclesiæ, magis tamen spectetur ipsius Ecclesiæ utilitas, quæ non tantum consistit in illa specie, quam in re ipsa, ut nimirum persona ad dignitates hujusmodi promovenda re ipsa sit literata, valdeque docta. Lott. n. 50. & 51. Inferitur secundo pro obtinendis istiusmodi dignitatibus non sufficere qualemcunque etiam scientiam, aut in Theologia aut in jure can. nisi concurrat gradus re ipsa collatus, cum utrumque, nempe scientia & gradus simul requirantur. Lott. n. 54. citans Gonz. *Gl. 13. n. 100.*

Quæstio 253. An pro capacitate persona in ordine ad obtinendum ejusmodi dignitates, quibus annexus talis gradus, necesse sit, hunc esse obtentum in publica Universitate studii generalis?

Respondeo affirmativè. Lott. *cit. q. 7. nu. 123.* satis enim hæc circumstantia explicatur per Extrav. Pii V. de anno 1566. 1. Junii, quæ in Bullario est Constitutio 60. istius Pontificis, per quam omnia privilegia & indulta Comitibus Palatinis, & quibusvis Officialibus Curia Romanæ, collegiis aliisve personis, enjuscunque status, gradus, ordinis & præminentia, ad Doctoratus, Licentia, Magisterii gradum promovendi per quoscunque Pontifices prædecessores suos, ac etiam per seipsum, etiam motu proprio, de que certa scientia, & potestatis plenitudine quomodolibet concessa, confirmata.

P. Benten. Fort. Benef. Pars 1.

ta, & innovatâ auctoritate Apostolica, perpetuò revocavit, cessavit, & annullavit, ac decretis Tridentini inhærendo decrevit, & declaravit, eos qui à præfatis personis promoti fuerint, quoad dignitates aliæque beneficia Ecclesiastica nullâ gradus prærogativâ frui & gaudere posse, vel debere, cum clausula: *sublata*, & decreto irritante & amplissimâ derogatione obstantium, adjunctâ etiam ratione, quia intellexerat hujusmodi indulta, quàm plurimos tam laicos, quàm Clericos tam in jure civili, quàm Canon. & Theologia nullo aut non debito examine prævio indoctos & inhabiles promovisse Doctores & Magistros, ut ad dignitates aliæque beneficia facilius assumerentur in animarum suarum jacturam, & plurium scandalum. Atque ita dum Papa in hac Constitutione sua se refert ad hæc decretis Trident. utique indicat Concilium *sess. 24. c. 12.* ubi pro obtinendis istis dignitatibus exigat Magisterium, Doctoratum, aut Licentiaturam, intellexisse de Magisterio, Doctoratu, &c. collatis in publica Universitate studii generalis, non autem intra privatos parietes; Neque verisimile est Concilium intellexisse de graduatis extra publicas Universitates, dum in his præsumitur doctrinæ defectus. Lott. à num. 124. citans pro hoc postremo Felin. *in cap. per tuos. de major. & obed.* Porro idem multò magis dicendum de graduatis ab indultario aliquo Cæsaris, vel etiam ab ipso nec Cæsare; non solum quia respectu facultatis Theologicæ, & juris canon. (quas duntaxat Concilium & Papa considerat) deficit illius auctoritas, ut Felin. *loc. cit. n. 3.* sed quia quos Papa inhabilitat in materia sibi subiecta, non potest Cæsar habilitare. Lott. *num. 131.* Ratio autem cur requiratur gradus in publica Universitate obtentus, hæc est; quòd cum ideo gradus exigatur in istis dignitatibus, aliisve beneficiis, ut digna dignis conferantur. Dignitas autem personæ ad beneficia Ecclesiastica æstimetur ex moribus & scientia, aliisque qualitatibus, hæc omnia certius meliusque excoquantur, & rimentur, priusquam gradus in Universitate conferatur, quam dum alibi intra privatos parietes promoventur. Lott. *num. 156. & seq. fuse.*

Quæstio 254. An valeat adeptio beneficii, vel dignitatis requirentis gradum, si is habeatur sine competente scientia; vel etiam si is collatus sit contra formam statutorum Academia, in qua susceptus est?

1. Respondeo ad primum affirmativè. Garc. *loc. cit. num. 50.* Castrop. *lo. cit. num. 19.* Azor. *loc. cit. c. 6. q. 1.* Barb. *de can. c. 26. num. 9.* quia talis est verè graduatus, licet indignè, & gaudet privilegiis graduatorum AA. iidem. Unde etiam vi legis positivæ v. g. Concilii Trident. aut vi specialis statuti alicujus Ecclesiæ requirentis talem gradum, talis provisio non foret irritanda, quia lex ista verè impleta esset; quidquid sit de eo, quid faciendum esset vi legis divinæ, requirentis in tali ministro Ecclesiæ scientiam sufficientem ad prudenter exercendum officium, quæ per talem indocti promotionem impleta non esset. Pass. *num. 36.*

2. Respondeo ad secundum: si gradus susceptus contra statuta sit ipso jure nullus (qualis v. g. erit, si receptus sine prævia professione fidei contra Constit. 112. Pii IV. ubi ea recepta est) promotio ad beneficiû requirens illum erit nulla ipso facto, vel jure irritanda, prout statutum, promotionem sine gradu esse irritam, vel irritandam, sunt enim

H 2

idem

idem non esse graduum, & esse nulliter graduum. Azor. Garc. Castrop. *l. cit.*

Questio 255. Qualiter gradus Magisterii, Doctoratus, vel Licentie narratus pro obtinenda dignitate, vel beneficio justificari debeat?

1. **R**espondeo primò: eo ipso illum justificari, quòd probetur obtentus in aliqua Universitate publica studii generalis, quia cum neque decretum Concilii, neque decretum appositum in supplicatione distinguat, sed loquitur universaliter de Universitatibus publicis, nec nos distinguere debemus unam Universitatem ab alia, sed quælibet Universitas gradum sufficientem conferre censenda est, nisi fortè in limine foundationis aliter cautum esset, aut nationi alicui, vel Ecclesiæ ex speciali Pontificis privilegio aliter indultum esset. Lott. *l. 3. q. 7. a num. 137.*

2. Respondeo secundò: non solum probari, & justificari debet gradus narratus pro obtinenda dignitate, vel etiam beneficio, cui annexus, sed etiam dum narratus est pro obtinendo (intellige facilius) beneficio, pro quo non est necessarius, cum per huiusmodi narrativam videatur motus Papa ad providendum potius huic graduato, quam alteri. Lott. *num. 195.* Quamvis autem non sufficiat aliàs docere de huiusmodi gradu obtento auctoritate alicujus Comitum Palatinum, aut alterius indultarii, cum supradicta Constitutio Pii V. non solum respectu dignitatum, sed etiam respectu cæterorum beneficiorum elidat omnia indulta, & privilegia, decernatque respectu omnium beneficiorum ita promotos non posse frui & gaudere prerogativa gradus, non videatur constituenda differentia inter dignitates & beneficia reliqua. Lott. *cit. n. 195.* citans Menoch. *conf. 158. num. 49.* Nihilominus cum aliud sit, quòd quis velit probare gradum ad effectum, ut fruatur illius prerogativa, & aliud, quòd velit probare gradum de facto, ut fruatur simplici gratia distincta & separata ab omni prerogativa gradus, hoc posteriori casu sufficit verificare gradum de facto. Lott. *num. 196.* nisi ut *idem num. 197.* eilemus in concursu alterius.

Questio 256. Qualiter gradus Magisterii in artibus, aut etiam Doctoratus in aliis scientiis, quam in jure canonico, aut Theologia, habeatur in consideratione respectu beneficiorum Ecclesiasticorum?

Respondeo: tamen ex consuetudine aut speciali statuto quarundam Ecclesiarum Collegiarum consideretur & requiratur in Ordine ad obtinendas in iis præbendas, seu Canonicatus Magisterium in artibus; quantum tamen est ex vi superioris decreti Tridentini potissimum ad dignitates, non habetur ratio alterius gradus, quam in Theologia aut SS. Canonibus, ita ut censeatur exclusum Magisterium in artibus. Lott. *l. 3. q. 7. num. 97.* ex Roman. *conf. 333. num. 7.* quin & parvi penditur Doctoratus in jure civili, usque adeo, ut mediocri Theologus, vel juris canonici Doctor præferatur supremo Doctori juris civilis tantum. Lott. *ibidem, num. 92.* ex Deci. *in c. Clerici. de judic. num. 45.* quòd tamen ut *idem Lott. num. 93.* non tam provenit ex neglectu vel artium, vel juris civilis, sed quia & artes, & ipsius juris civilis scientiæ

includuntur in duabus Ecclesiasticis disciplinis, Theologica nimirum & Canonica, cum sine artibus liberalibus ad has scientias aspirare vanum sit, & Doctor in decretis parum aut nihil valeat, si ignoret jus civile, multòque minus, ut addit Lott. *n. 95.* juxta *c. 1. de consang. & affinitate valent* (quantum pertinet ad regimen Ecclesiæ) Magister in Theologia, qui canonum decreta ignoret. Potrò quis præferendus, dum in provisionibus Ecclesiarum concurrunt Theologus & Canonicus, de eo vide fuscè Lott. *a num. 96.*

Questio 257. Quis dispensare possit, ut illiteratus valide eligi possit?

1. **R**espondeo primò: quoad scientiam necessariam de jure can. dispensare potest Papa, isque solus. Felin. *in c. at si Clericus. de judicis. num. 21.* Suar. *d. 51. f. 1. num. 9.* Poterit nihilominus etiam Episcopus (quamvis id rarò faciendum, cum defectus scientiæ major censeatur, quam ex homicidio, Pass. *num. 54.* ex iusta causa conferre beneficium ei, qui parum scit, creditur tamen brevi tempore profecturus, cum possit pro aliquo tempore in obligatione annexa beneficio dispensare. Castrop. *loc. cit. num. 12.* ex Azor. posse etiam cum penitus illiterato ex iusta aliqua causa dispensare Papam, tradit Lott. *l. 2. q. 50. num. 16.* ex Soto *de justit. & jure. l. 1. q. 7. a. ult.* & Innoc. *in c. cum in cunctis. de elect. num. 2.* licet autem non deret extrinsecum aliquid in homine, quod defectum scientiæ suppleat, v. g. divitiæ, nobilitas, ut Bald. *in l. in dando. ff. de tutor. & Curator. Felin. in c. ideo de rescript. num. 7.* datur tamen aliquid intrinsecum, v. g. caritas, ad quæ hanc posse esse iustissimam causam dispensandi cum illiterato, ait Lott. *a num. 19.* ubi *num. 21.* affert plura hujus rei exempla promotorum absque omni literatura in sacerdotibus & Episcopos ob eximiam caritatem & sanctitatem, licet probabilis spes acquirendi sufficientem scientiam etiam non æquipolleat facto, sufficere tamen pro iustissima causa dispensandi, ait Lott. *ibid. n. 24.* ex Sayr. *in thesaur. l. 6. c. 13. num. 9.* & Abb. *in c. cum in cunctis. n. 4.*

2. Respondeo secundo: quoad scientiam de jure natura, aut divino necessariam (qualiter scientiam aliquam necessariam esse ad curam animarum exercendam dubium esse non potest, quamvis de cætero dicat Lott. *loc. cit. num. 17.* verba illa DEI per prophetam: *Tu scientiam repulisti, & ego te repellam, ne sacerdotio fungaris mihi: Non ad jus divinum, naturale æternum ac immutabile, sed ad jus divinum positivum, & ex causa dispensabili esse, referenda) et si directè & absolute dispensare non possit Papa, potest tamen dispensare, ut aucte scientiam jure divino necessariam promoveatur, dum certa spes est, fore, ut talis scientiam sufficientem acquirat tempore, quo ea necessaria erit ad proprii officii usum. Suar. *loc. cit. num. 10.* Castrop. *loc. cit. num. 21.* Pass. *loc. cit.* & alii apud illum, Observat tamen apud Eundem Navar. rarò vel nunquam dispensare solere Papam in defectu scientiæ, nisi per accidens, dispensando in arate, in qua necum potest esse acquisita scientia. Additque Suarez rarissimè esse tantam dispensationem in arate, quæ ad scientiam absolute necessariam non sit sufficiens.*